

U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Romana Fialy, Mgr. Ing. Radovana Havelce, JUDr. Pavla Simona, JUDr. Pavla Pavlíka a JUDr. Marie Žiškové, rozhodl o návrhu **Finančního úřadu pro Ústecký kraj**, se sídlem v Lounech, Rybalkova 2376, IČO 70878684, na zahájení řízení o rozhodnutí kompetenčního sporu mezi **navrhovatelem** a 1) **Okresním soudem v Lounech**, 2) **Krajským soudem v Ústí nad Labem**, a dalších účastníků sporu vedeného u Okresního soudu v Lounech pod sp. zn. 11 C 33/2007, o popření pravosti pohledávky přihlášené k rozvrhu výtěžku (odporová žaloba): **žalobkyně P. Š.**, zastoupené JUDr. Dušanem Rendlem, se sídlem v Mostě, SNP 1872, a **navrhovatele**,

t a k t o :

- I. **Příslušný** vydat rozhodnutí ve věci žaloby o popření pravosti pohledávky přihlášené k rozvrhu výtěžku (odporová žaloba), vedené u Okresního soudu v Lounech pod sp. zn. 11 C 33/2007, **je soud**.
- II. Usnesení Okresního soudu v Lounech ze dne 3. 6. 2008, čj. 11 C 33/2007 – 64, a usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 27. 4. 2010, čj. 9 Co 540/2008 - 77, **se zrušují**.

O d ů v o d n ě n í :

Návrhem doručeným zvláštnímu senátu dne 7. 4. 2014 se Finanční úřad pro Ústecký kraj (dále též jen „*navrhovatel*“ nebo „*Úřad*“) domáhá, aby zvláštní senát rozhodl kompetenční spor vzniklý podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ve znění pozdějších předpisů, mezi ním a Okresním soudem v Lounech a Krajským soudem v Ústí nad Labem ve věci vedené u Okresního soudu v Lounech pod sp. zn. 11 C 33/2007.

Z předloženého soudního spisu byly zjištěny následující skutečnosti:

K návrhu žalobkyně byla usnesením Okresního soudu v Lounech ze dne 1. 2. 2006, čj. 9 Nc 3718/2006 - 5, nařízena exekuce na majetek povinného P. K., narozeného dne X, pro pohledávku ve výši 1.000.000,- Kč s přísl. Exekučním příkazem byly postiženy mimo

jiné nemovitosti – objekt individuální rekreace č. e. 19 v Žerotíně, st. pč. 185, p. č. 128/1, p. č. 128/25, vše zapsáno v katastru nemovitostí na LV č. 484 pro okres Louny, obec Žerotín, k. ú. Žerotín u Panenského Týnce u Katastrálního úřadu pro Ústecký kraj, Katastrální pracoviště Louny.

Úřad přihlásil k rozvrhu výtěžku podle ustanovení § 337c odst. 1 o. s. ř. své pohledávky vůči povinnému. K zajištění pohledávek na dani z příjmu fyzických osob a dani z přidané hodnoty ve výši celkem 3.774.069,- Kč a 3.484.956,- Kč zřídil rozhodnutími o uplatnění zástavního práva ze dne 19. 2. 2002, čj. 8532/02/201971/6510, a ze dne 2. 7. 2002, čj. 37993/02/201921/6510, k výše uvedeným nemovitostem P. K. zástavní právo.

Žalobkyně se domáhala žalobou podanou dne 9. 2. 2007 u Okresního soudu v Lounech určení, že daňové pohledávky žalovaného (navrhovatele) ve výši 3.774.069,- Kč a ve výši 3.484.956,- Kč neexistují a vylučují se z rozvrhu výtěžku prodeje nemovitosti – objektu individuální rekreace č. e. 19 v Žerotíně, st. pč. 185, p. č. 128/1, p. č. 128/25, vše zapsáno v katastru nemovitostí na LV č. 484 pro okres Louny, obec Žerotín, k. ú. Žerotín u Panenského Týnce u Katastrálního úřadu pro Ústecký kraj, Katastrální pracoviště Louny, prováděného Okresním soudem v Lounech pod čj. 9 Nc 3718/2006. V žalobě uvedla, že pohledávky Úřadu „sestavující z nedoplatku na dani z příjmů fyzických osob a z nedoplatku na dani z přidané hodnoty“ byly zcela zaplacený ve splátkách ke dnům 18. 12. 2002 a 16. 7. 2003.

Okresní soud v Lounech usnesením ze dne 3. 6. 2008, čj. 11 C 33/2007 – 64, řízení o žalobě zastavil a rozhodl, že věc bude po právní moci usnesení postoupena Úřadu. V odůvodnění písemného vyhotovení tohoto usnesení soud s odkazem na § 7, § 267a odst. 1 a § 104a odst. 1 o. s. ř. uvedl, že pravomoc projednat a rozhodnout spor o pravost nebo výši jiných pohledávek, např. daňových mají příslušné správní orgány. Dále uvedl, že na otázku pravomoci správního orgánu nemá vliv okolnost, že procesní normy správního práva výslovně neupravují postup daňových a jiných správních orgánů k projednání a rozhodnutí takového sporu. Nemá na ni vliv ani skutečnost, že orgán, v jehož pravomoci je spor rozhodnout, může být současně v postavení věřitele, jehož pohledávka byla popřena.

K odvolání žalobkyně Krajský soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 27. 4. 2010, čj. 9 Co 540/2008 - 77, rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Ztotožnil se s odůvodněním soudu prvního stupně, že k odporové žalobě je dána pravomoc soudu, týká-li se popření pravosti nebo výše takové pohledávky, o níž jsou ve věci samé oprávněny rozhodovat soudy (dle § 7 odst. 1 o. s. ř.). Patří-li rozhodování o přiznání pohledávky do pravomoci jiného orgánu, rozhoduje tento orgán také o popření její pravosti a výše. Jedná-li se v daném případě o pohledávku na dani z příjmů fyzických osob a na dani z přidané hodnoty, pak právo činit správu daně podle § 1 odst. 2 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, již se rozumí právo činit opatření potřebná ke správnému a úplnému zjištění, stanovení a splnění daňových povinností, zejména právo vyhledávat daňové subjekty, daně vyměřit, vybrat, vyúčtovat, vymáhat nebo kontrolovat podle tohoto zákona jejich splnění ve stanovené výši a době, má správce daně, jímž jsou v první řadě územní finanční orgány (§ 1 odst. 3 téhož zákona).

Poté podal Úřad výše uvedený návrh, kterým svou kompetenci k rozhodnutí uvedeného sporu odmítá a navrhuje, aby zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, rozhodl o tomto kompetenčním sporu tak, že příslušným v předmětné věci je soud. V průběhu řízení před Okresním soudem v Lounech Úřad prokázal existující daňové nedoplatky (pohledávky) a jejich zajištění zástavním právem. Vydané platební výměry, jakož i rozhodnutí o zřízení zástavního práva, byly řádně doručeny a povinný neuplatnil žádné řádné ani mimořádné opravné prostředky; platební výměry i rozhodnutí o zřízení zástavního práva jsou proto v právní moci i vykonatelné. Úřad v této souvislosti poukazuje na to, že skutečnost, že ve věci, v níž vydal správní orgán rozhodnutí, které je v právní moci, nemůže opětovně rozhodnout, vyplývá i z celé řady judikátů Nejvyššího správního soudu. Úřad může pouze vydat osvědčení o stávajících skutečnostech, tj. že daňové nedoplatky stále trvají a jsou zajištěny zástavním právem na základě „Rozhodnutí“ vydaného v souladu s právními předpisy. Úřad dále poukazuje na to, že listina vydaná orgánem veřejné moci v mezích jeho pravomoci, jakož i listina, která je zákonem prohlášena za veřejnou, potvrzuje, že jde o prohlášení orgánu veřejné moci, který listinu vydal a není-li dokázán opak, potvrzuje i pravdivost toho, co je v ní osvědčeno nebo potvrzeno. Navrhovatel v neposlední řadě uvádí, že správní orgán – finanční úřad může vydat jen taková rozhodnutí, která nařizují nebo umožňují vydat platné právní předpisy. Je toho názoru, že rozhodnutí o žalobě na existenci přihlášené daňové pohledávky a platnosti jejího zajištění zástavním právem přísluší pouze soudu. Úřad se proto domnívá, že usnesení obecných soudů o postoupení věci jsou nesprávná.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi správním úřadem a obecným soudem se zvláštní senát řídil následující úvahou:

Zvláštní senát rozhoduje o kompetenčním sporu podle skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodnutí (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 24. 11. 2004, čj. Konf 3/2003 - 18, publikované pod č. 485/2005 Sb. NSS, www.nssoud.cz).

S účinností od 1. 1. 2003 se postupuje při kladných nebo záporných kompetenčních sporech o pravomoc nebo věcnou příslušnost vydat rozhodnutí podle zákona č. 131/2002 Sb.

Stranami takového sporu jsou podle § 1 odst. 1 tohoto zákona

- a) soudy a orgány moci výkonné, územní, zájmové nebo profesní samosprávy,
- b) soudy v občanském soudním řízení a soudy ve správním soudnictví.

Kladným (pozitivním) kompetenčním sporem je dle § 1 odst. 2 zákona spor, ve kterém si jedna strana osobuje pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků, o níž bylo druhou stranou vydáno pravomocné rozhodnutí; záporným (negativním) sporem je podle téhož ustanovení spor, ve kterém jeho strany popírají svou pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků.

Podle § 7 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, (dále také jen „o. s. ř.“) v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují soudy spory a jiné právní věci,

kteře vyplývají z občanskoprávních, pracovních, rodinných a obchodních vztahů, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány.

Okresní soud v Lounech v předcházejícím soudním řízení popřel svou pravomoc rozhodnout věc (přičemž Krajský soud v Ústí nad Labem jeho rozhodnutí potvrdil) a návrhovař popírá svou pravomoc rozhodnout po postoupení věci; zvláštní senát konstatuje, že se ve věci jedná o negativní (záporný) kompetenční spor, k jehož projednání a rozhodnutí je povolán zákonem o rozhodování některých kompetenčních sporů.

Odporová žaloba je upravena ustanovením § 267a o. s. ř. Podle ustanovení § 267a odst. 1 o. s. ř. je návrhem třeba uplatnit vůči věřiteli popření pravosti, výše, skupiny nebo pořadí některé z pohledávek přihlášených k rozvrhu výtěžku nebo jinak uspokojovaných při výkonu rozhodnutí tam, kde byl nařizen výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, příkázáním pohledávky nebo jiných práv anebo prodejem movitých věcí, nemovitostí a podniku. Nejde-li o věc patřící do pravomoci soudu (§ 7 odst. 1), rozhodne o pravosti nebo výši pohledávky příslušný správní nebo jiný orgán.

Z dikce zákona je jednoznačné, že k odporové žalobě je dána pravomoc soudu, týká-li se popření pravosti nebo výše takové pohledávky, o níž jsou ve věci samé oprávněny rozhodovat soudy (§ 7 odst. 1 o. s. ř.). Patří-li rozhodování o přiznání pohledávky do pravomoci jiných orgánů (např. správců daně nebo jiných správních orgánů), podle textu zákona rozhodne tento orgán také o popření její pravosti a výše. K rozhodnutí ve sporu o popření skupiny a pořadí pohledávky je vždy dána pravomoc soudu.

Pravomoc správního (nebo jiného) orgánu rozhodnout o popření pravosti pohledávky však nemůže být založena toliko ustanovením § 267a odst. 1 o. s. ř., neboť to samo o sobě není kompetenčním předpisem a předpisy správního (finančního) práva skutečně pravomoc popisovanou ustanovením § 267a odst. 1 *in fine* o. s. ř. nikomu (především žádnému správnímu orgánu) nezakládají. Takový postup by byl v přímém rozporu s ústavními principy.

Podle čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky (dále též jen „Ústava“) státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které *stanoví zákon*. Ministerstva a jiné správní úřady lze zřídit a jejich působnost stanovit *pouze zákonem* (čl. 79 odst. 1 Ústavy).

Obdobně podle čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále též jen „Listina“) lze státní moc uplatňovat jen v případech a v mezích *stanovených zákonem*, a to způsobem, který *zákon stanoví*. Každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a *ve stanovených případech u jiného orgánu* (čl. 36 odst. 1 Listiny).

Z výše uvedeného vyplývá pravidlo, že státní moc může být uplatňována jen tam, kde to zákon výslovně stanoví. Pokud tedy správní orgány nebo jiné orgány nemají odpovídajícím kompetenčním předpisem výslovně vymezenou pravomoc, je třeba učinit závěr, že jsou k rozhodnutí příslušné soudy, které mají pravomoc obecnou. To, že správní

nebo jiný orgán má být k rozhodnutí příslušný, je předpokladem právní normy, který v takovém případě není naplněn. Jinými slovy, existuje-li zákonodárcem nevyplněná mezera v zákoně, nelze z důvodu nutnosti respektování výše citovaných ústavních principů rozšiřovat státní moc (exekutivu).

V neposlední řadě je třeba přihlídnout i k tomu, že rozhodování správního orgánu o popření pravosti vlastní pohledávky by bylo v rozporu se zásadou „*nemo iudex in re sua*“ a tudíž již z povahy věci nepřijatelné. Správních orgánů, které se do takové situace mohou dostat, je hodně (včetně orgánů samosprávy). Konečně je opodstatněná i námitka navrhovatele, že správní orgán již vydal ve věci rozhodnutí, které je v právní moci, a nemůže proto opětovně rozhodnout. Jak vyplývá z obsahu spisu, existují totiž pravomocné platební výměry, jimiž bylo rozhodnuto jak o pravosti, tak o výši předmětných daňových pohledávek, a proto nelze podruhé o téže věci rozhodovat („*res administrata*“).

Ze všech uvedených důvodů zvláštní senát dospívá k závěru, že výklad podporující pouze dikci ustanovení § 267a odst. 1 o. s. ř., na základě něhož by pravomoc rozhodovat o popření pravosti a výše pohledávky měla být svěřena správnímu nebo jinému orgánu, stvrzuje spíše „nejistotu zákonodárce“, jak v takovém případě postupovat, a proto je třeba přistoupit k interpretaci ustanovení souladné i s širším kontextem právního řádu (zvláště ústavního pořádku – viz citace výše).

Zvláštní senát proto usnesením dle § 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb. rozhodl, že v předložené věci není založena pravomoc správního orgánu (finančního úřadu) rozhodnout o popření pravosti daňové pohledávky přihlášené k rozvrhu výtěžku (odporová žaloba) a že věc projedná a rozhodne soud. Podle § 5 odst. 3 zákona o některých kompetenčních sporech zvláštní senát zrušil rozhodnutí okresního i krajského soudu, která výroku zvláštního senátu odporují a kterými byla pravomoc soudu k jednání popřena.

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb., závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále bude tedy Okresní soud v Lounech pokračovat v řízení o podané žalobě.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 22. ledna 2015

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu